

ABSTRACT BOOK

AKDENİZ 6. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ

MEDITERRANEAN SUMMIT

6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS

ISBN : 978-625-7341-69-1

*MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA*

Edited By

*DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY
AMANEH MANAFIDIZAJI*

All rights of this book belong to UBAK Publishing house.

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

UBAK Publications – 2021 ©

Issued: 30.10.2021

ISBN: 978-625-7341-69-1

CONGRESS ID

MEDITERRANEAN SUMMIT 6TH INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS

DATE – PLACE

OCTOBER 23- 24, 2021

ADANA

ORGANIZATION

UBAK International Sciences Academy

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Organizing Board: Dr Gültekin Gürçay

Organizing Committee Member: Dr. Amaneh Manafidizaji

Organizing Committee Member: Dr. Nadire Kantarcıoğlu

Organizing Committee Member: Dr. Leman Kuzu

Organizing Committee Member: Editor of the USE Journal

Organizing Committee Member: Editor of the EuroAsia Journal

Organizing Committee Member: Editor of UBAK Publishing house.

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES

Turkey –India- Azerbaijan- Japan – Egypt – Indonesia

PRESENTATION

Oral presentation

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

Scientific & Review Committee

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV
Ufa State Petroleum Technological University

Dr. Maha Hamdan ALANAZI
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya BALKAYA
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO
Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER
Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI
Tebriz Üniversitesi

Prof.Dr. Ariz Avaz GOZALOV
Moskova Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Ebru GÖZÜKARA
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA
Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Gültekin GÜRÇAY

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA
Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Mehdi Meskini Heydarlou

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev
Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel
Ghardaia Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU
Ardahan Üniversitesi

Dr. Leman KUZU
İstanbul Kültür Üniversitesi

Sonali MALHOTRA
Delhi Balbahtri Academy

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI
Pakistan Language Academy

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK
Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Dr. Aysulu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Özkan TİMURKAN
Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Fahriye Oben ÜRÜ
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Doç. Dr. C. VIJAI
St.Peter's Institute

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

CONGRESS PROGRAM
Online (with Video Conference) Presentation

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID
- or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

exp. H-..., S- ... NAME SURNAME

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 10: 00 – 12:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 1 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. Dr. MUSTAFA YÜCEL
DOÇ. Dr. MUSTAFA YÜCEL UZM. SÜLEYMAN DOĞAN	Özel Ve Kamu Hastanelerinde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarının Çalışan Sağlık Personeli Tarafından Algılanması (Malatya İli Örneği)
DOÇ. DR MUSTAFA YÜCEL UZM. EBRU OSKALOĞLU	Süreç İyileştirmede Değişimin Üç Yüzü: Kaizen, Kaikaku, Kaushin
DR. ÖĞR. ÜYE. İREM PELİT	Yeşil Lojistik Ve İşletme Performansı İlişkisi
DR. ÖĞR. ÜYE. İREM PELİT DR. ÖĞR. ÜYE. ESMA IRMAK	Dış Ticaretin Önemi Ve Faydaları
KAAN YİĞENOĞLU	Aukus Paketi'nin Hint-Pasifik Bölgesi'ne Etkileri
KAAN YİĞENOĞLU	İktisadi Devletçilik Örneği Olarak Asya Altyapı Yatırım Bankası
DR. ÖĞR. ÜYE. ESMA IRMAK	Türkiye'deki Otomotiv Sektörünün Dış Ticaretteki Yeri
ÖZNR DİLARA TAŞ	Küreselleşen Dünya'da Entegre Raporlama Sistemi: Türkiye'nin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021		10: 00 – 12:00
Meeting ID: 845 8944 3612		Passcode: 231021
HALL: 2 SESSION: 1	MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	
HÜSEYİN ADEM TÜLÜCE	Taşköprülüzâde’de Nefsü’l-Emr Kavramı	
HÜSEYİN ADEM TÜLÜCE	Taşköprülüzâde’nin İlimler Tasnifi	
BAYRAM BOZHÜYÜK	Okuma Alışkanlığının İnternet Gazete Tasarımına Etkisi Üzerine Bir Karşılaştırma Ve Öneriler	
BAYRAM BOZHÜYÜK	Nighthawks İsimli Eserin Popüler Kültüre Ait Yorum Örneklerinin İncelenmesi	
ABDURRAZAK GÜLTEKİN	Heidegger Ve Kunatum Mekaniği	
ABDURRAZAK GÜLTEKİN	Yaşlı Bakımda Ruhsal Ve Bedensel Denge	
SAMAR F. ELKASRAWY	Applying Audience Development Programs in Museums for Raising Community Awareness towards Cultural Heritage Preservation: A Case Study of Alexandria National Museum	
DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	Dijital Video İçerik Üreticileri İçin, Kurgu Programı Davinci Resolve 17’nin Sağladığı Avantajlar	
DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	Dijital Platformlarda Şiddetin Seyirlik Bir Eğlenceye Dönüştürülmesi Sorunsalına, “Kalamar Oyunu” Dizisi Bağlamında Genel Bir Bakış.	

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 10: 00 – 12:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 3 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Adana Güvercinlerinin Büyüme Fonksiyonlarının Modellenmesi Ve Tahmini Üzerine Bir Çalışma
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Zaman Serisi Modeli Kullanılarak Uyku İlgiclerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma
ASLI YAMAN PROF. DR. MEHMET ALİ CENGİZ	Dinamik Bayes Ağları Ve Destek Vektör Regresyonu Algoritmalarının Zaman Serisi Tahmini Üzerinde Performanslarının Karşılaştırılması
ALIHAN CAMBAZ YASIN FURKAN GORGULU HALIT ARAT	Thermal Analysis of a Marine LNG Tank
BURENJARGAL AMARJARGAL TUBA TAŞDEMİR	Bir Bakır Zenginleştirme Tesisi Atığının Karakterizasyonu Ve Farklı Katı Oranına Sahip Süspansiyonlarının Çökme Analizi
BURENJARGAL AMARJARGAL TUBA TAŞDEMİR	Bir Bakır Flotasyon Tesisi Atığının Anyonik Flokülant İle Susuzlandırılmasında Bazı Parametrelerin Etkisi
ARŞ. GÖR. DR. ŞEYDA KARADİREK BÜŞRA TURAN DOÇ. DR. PELİN DEMİRÇİVİ	Atık Sulardan Siprofloksasin Gideriminde BaZrO ₃ /Kitosan Kullanımı
DOÇ.DR. MUSTAFA YÜCEL ARŞ. GÖR. CEREN ÜNLÜKAL	Beyaz Eşya Sektöründe Risk Değerlendirme Çalışması
DOÇ.DR. MUSTAFA YÜCEL UZM. MUSTAFA CEHTİ AKBIYIK	Üniversite Sanayi İş Birliği Sürecinde Teknokentlerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 1 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN
AYKUT YAĞLIKARA	Siyasi Haklar Ve Sivil Özgürlükler Bağlamında Kulüp Yakınsama Analizi: G-20 Ülkeleri İncelemesi
METEHAN BEKLEViŞ	1965 Seçimleri Öncesi Adalet Partisi Ve Süleyman Demirel'in Siyasal İletişim Açısından Propaganda Faaliyetleri
METEHAN BEKLEViŞ	Liberteryen Düşünceye Yön Veren Üç Düşünür: Ayn Rand, Robert Nozick Ve Murray N. Rothbard
MELLA ISMELINA FARMA RAHAYU	The Interaction between Human and Environment on the Perspective of Environmental Ethics
ARŞ. GÖR. VEYSEL CANDAN CANOĞLU	Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunan Hükümlülerin Haberleşme Özgürlüğü
DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN	Roma Hukukunda Devlete Karşı İşlenen Suçlar
DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN	Anayasa Mahkemesinin 18.01.2018 Tarih Ve 2017/136 E. 2018/7 Sayılı İptal Kararı Sonrası Futbolda Sözleşme Uyuşmazlıklarının Çözümü

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 2 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK
ŞİRİNOVA KİFAYƏT FİKRƏT QIZI	Mətnli məsələlərin həllində riyazi modelin qurulması təcrübəsindən Xülasə
YAVUZ SELİM BAYBURTLU	Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Sözlük Kullanma Ve Bireysel Sözlük Oluşturma Becerileri
YILDIRAY YILDIRIM	Adana'da 1914 Yılında Yapılan Teftiş Neticesinde Vilayetin Doğusunda Bulunan Kazalara Dair Bazı Tespitler
RZAYEVA XƏYALƏ NAZİM QIZI	İxtisas Səviyyəsinin Yüksəldilməsində Modelləşdirmənin Əhəmiyyəti
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Olasılık Ve Olasılık Öğretimi Üzerine Bir Çalışma
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Rasgelelik, Determinizm ve Simülasyon Nedir? Pi sayısı için bir inceleme
ARŞ. GÖR. ASLI KOÇULU	The Relationship Between Pre-Service Science Teachers' Views About Nature Of Science And Their Epistemological Beliefs

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 3 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. İBRAHİM ÇÜTCÜ
ZUHAL GÜLSOY	Yoğun Bakımda Uygulanan Endotrakeal Tüp Tespitlerine Genel Bir Bakış
ZUHAL GÜLSOY	Yapay Zeka, Yoğun Bakım Ve Hemşirelik
NURHAN USLU	Kabak Çekirdeklerinin Yağ İçerikleri Ve Yağ Asidi Kompozisyonları Üzerine Kavrurma İşleminin Etkisi
MERVE VİCİR İLGÜN ÖZEN ÇINAR	Covid-19 ve Huzurevleri
SENIOR RESEARCHER HALIMA MAMMADOVA	Phenotypic Diversity of the Collection of Maize Genotypes of the Republic of Azerbaijan
MIHO TSUKAMOTO	Physical and Mental Treatment of Tōji and Local Touristic Strategy in Beppu
ELİF KAPLAN SERDAR MARAŞLI DOÇ. DR. ÖMER SAİD TOKER ESRA AKDENİZ MUSTAFA İPEK	Yüzey Aktif Maddelerin Çeşni Adhezyon Özelliklerine Etkisi
ASSİS. PROF. K.R. PADMA READER K.R.DON	Effect Of Sesame And Garlic Spicy Mix On Hypertensive Subjects

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

CONTENT

CONGRESS ID	
SCIENTIFIC & REVIEW COMMITTEE	
PROGRAM	
CONTENT	
ABSTRACT OF ORAL PRESENTED PAPERS IN THE CONGRESS	
Levent ÖZBEK	1
ADANA GÜVERCİNLERİNİN BÜYÜME FONKSİYONLARININ MODELLENMESİ VE TAHMİNİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	
Levent ÖZBEK	2
ZAMAN SERİSİ MODELİ KULLANILARAK UYKU İGÇİKLERİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	
Aslı YAMAN & Mehmet Ali CENGİZ	
DİNAMİK BAYES AĞLARI VE DESTEK VEKTÖR REGRESYONU ALGORİTMALARININ ZAMAN SERİSİ TAHMİNİ ÜZERİNDE PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	3
Alihan CAMBAZ & Yasin Furkan GORGULU & Halit ARAT	
THERMAL ANALYSIS OF A MARINE LNG TANK	4
Burenjargal AMARJARGAL & Tuba TAŞDEMİR	
BİR BAKIR ZENGİNLEŞTİRME TESİSİ ATIĞININ KARAKTERİZASYONU VE FARKLI KATI ORANINA SAHİP SÜSPANSİYONLARININ ÇÖKELME ANALİZİ	5
Burenjargal AMARJARGAL & Tuba TAŞDEMİR	
BİR BAKIR FLOTASYON TESİSİ ATIĞININ ANYONİK FLOKÜLANT İLE SUSUZLANDIRILMASINDA BAZI PARAMETRELERİN ETKİSİ	6
Mustafa Yücel & Mustafa Cehti Akbıyık	
ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞ BİRLİĞİ SÜRECİNDE TEKNOKENTLERİN İNOVASYON FAALİYETLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: MALATYA TEKNOKENT ÖRNEĞİ	7
Mustafa YÜCEL & Ceren ÜNLÜKAL	
BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI	9
Zuhal Gülsoy	
YOĞUN BAKIMDA UYGULANAN ENDOTRAKEAL TÜP TESPİTLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	10
Zuhal Gülsoy	
YAPAY ZEKA, YOĞUN BAKIM VE HEMŞİRELİK	12
Nurhan USLU & Mehmet Musa ÖZCAN	

KABAK ÇEKİRDEKLERİNİN YAĞ İÇERİKLERİ VE YAĞ ASİDİ KOMPOZİSYONLARI ÜZERİNE KAVURMA İŞLEMİNİN ETKİSİ	13
Merve VİCİR & İlğün ÖZEN ÇINAR	
COVID-19 VE HUZUREVLERİ	16
Miho Tsukamoto	
PHYSICAL AND MENTAL TREATMENT OF TÖJI AND LOCAL TOURISTIC STRATEGY IN BEPPU	18
Elif Kaplan & Serdar Maraşlı & Ömer Said Toker & Esra Akdeniz & Mustafa İpek	
YÜZEY AKTİF MADDELERİN ÇEŞNİ ADHEZYON ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	19
K.R.Padma & K.R.Don	
EFFECT OF SESAME AND GARLIC SPICY MIX ON HYPERTENSIVE SUBJECTS	21
Şeyda Karadirek & Büşra Turan & Pelin Demirçivi	
ATIK SULARDAN SİPROFLOKSASİN GİDERİMİNDE BaZrO3/KİTOSAN KULLANIMI	

ADANA GÜVERCİNLERİNİN BÜYÜME FONKSİYONLARININ MODELLENMESİ VE TAHMİNİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Levent ÖZBEK

Ankara University, Faculty of Science, Department of Statistics

Ankara –Türkey

Orcid: 0000-0003-1018-3114

Özet

Bu çalışmanın amacı, Adana güvercinlerinin büyümesini tanımlamak için kullanılacak bir matematiksel model belirlemektir. Çalışma, 1 ile 43 gün arasında 28 Adana güvercini üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, literatürde bulunan toplam dokuz model araştırılmıştır. Bu doğrusal olmayan modeller Brody, Bertalanffy, Lojistik, Genelleştirilmiş Lojistik, Gompertz, Richards, Negatif Üstel, Stevens ve Tanaka'dır. Büyüme fonksiyonu parametreleri çoğunlukla en küçük kareler prensibi uygulanarak ölçüm verilerine dayanılarak tahmin edilir. Cıvcıvlerin büyümesi 1 ila 43 güne kadar günlük canlı ağırlık ile ölçülmüştür. Veriler dokuz doğrusal olmayan büyüme modeli kullanılarak işlenmiştir. İstatistiksel işlemler için Matlab programı kullanılmıştır. Sonuçlar Richards büyüme modelinin Adana güvercinlerinin büyümesini açıklamada en iyi model olduğunu göstermiştir. Uygunluk kriterleri, hata kareleri ortalaması, belirleme katsayısı R^2 ve ortalama mutlak yüzde hatasıdır. Richards modelinde R^2 , MSE, MAPE değerleri sırasıyla 0.9959, 80.8354 ve 0.9907 bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Büyüme Fonksiyonu, Adana güvercinleri.

A study on modelling and estimation of growth functions Adana pigeons

Abstract

The study aims to determine a mathematical model that can be used to describe the growth of the Adana pigeon. The study was conducted on 28 Adana pigeons in the interval between the age of 1 and 43 days. In this work, a total of nine models existing in literature have been researched. These nonlinear models are Brody, Bertalanffy, Logistic, Generalized Logistic, Gompertz, Richards, Negative Exponential, Stevens, and Tanaka. Parameters of growth function are most often estimated based on measurement data by applying the least-squares principle. The growth of chicks was measured by daily live weight until 1 to 43 days. The data was processed using nine non-linear growth models. The Matlab program was used for the statistical procedure. The results showed that the Richards growth model was the best model in explaining the growth of the Adana pigeons. The fitting criteria were a value, mean square error and determination coefficient R^2 , and mean absolute percentage error. In the Richards model the values for R^2 , MSE, MAPE were 0.9959, 80.8354, and 0.9907, respectively.

Keywords: Growth Function, Adana pigeon.

ZAMAN SERİSİ MODELİ KULLANILARAK UYKU İĞCİKLERİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Levent ÖZBEK

Ankara University, Faculty of Science, Department of Statistics
Ankara –Türkey

Orcid: 0000-0003-1018-3114

Özet

Psikiyatride uyku skorlaması, hastalıkların sınıflandırılması, uyku düzeninin incelenmesi ve uygun tedavi uygulamaları için önemli konulardan biridir. Uyku uzmanları genellikle hastanın uyku laboratuvarlarında toplanan nörofizyolojik sinyallerini görsel olarak inceleyerek manuel uyku puanlaması yapar. Bu sadece çok zor değil, aynı zamanda çok zaman alıcı ve hataya açık olabilir. Uyku iğcikleri, evre 2 hızlı olmayan göz hareketi uykusunun karakteristik Elektroensefalogram (EEG) imzalarıdır. Uyku düzenleme ve bilişsel işlevlerde yer alan iğcikler, bir nöropsikiyatrik hastalığın biyo belirteçlerini temsil edebilir. Uyku süresinin artmasında önemli rolü olduğu düşünülen uyku iğcikleri, non-REM uyku evresinde görülen karakteristik dalga formlarıdır. İğciklerin dalga formlarının tespiti ve analizi ile iğciklerin zaman ve süresinin belirlenmesi uyku sürecini tam olarak anlamak için çok önemlidir. Ancak, iğcikler, arka plan EEG sinyallerine kıyasla geçici özelliklere sahip olduğundan, bunları görsel olarak analiz etmek ve ayırt etmek zorlaşır.

Bu çalışmada uyku EEG'sinde karşılaşılan uyku iğciklerini belirlemek için uyku EEG'sinin AR(1) modeli ile zamanla değişen parametrelerle modellendiği varsayılmıştır. AR(1) ile verilen dinamik lineer modellerde parametre vektörü rastgele yürüyüş modeli olarak kabul edilirse durum-uzay modeli olarak yazılabilir. Uyarlanabilir Kalman filtresi kullanılarak modeldeki zaman değişkeni parametresi ve beyaz gürültü sürecinin varyansı tahmin edilebilir. Yani, zaman değişkenli parametre ve beyaz gürültü sürecinin varyansı $R_2(t)$ tahmin edilebilir. Analizler, tahmin edilen $R_2(t)$ değerlerinin, iğciklerin olduğu kısımlarda belirgin değişiklikler gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Zamanla değişen $R_2(t)$ 'nin tahmin değerlerinin uyku skorlaması yapan, uyku uzmanlarına ek bilgi vereceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku, EEG, İğcik, Kalman Filtresi

DİNAMİK BAYES AĞLARI VE DESTEK VEKTÖR REGRESYONU ALGORİTMALARININ ZAMAN SERİSİ TAHMİNİ ÜZERİNDE PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Aslı YAMAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

– 0000-0003-2886-6765

Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

- 0000-0002-1271-2588

ÖZET

Zaman serisi verileri birçok alanda yaygın olarak kullanılmaktadır ve zaman serileri ile ileriye yönelik tahminler/öngörü elde edilebilmektedir. Zaman serisi tahmini için birçok yöntem kullanılmaktadır. Bu çalışmada çok değişkenli zaman serilerinin tahmini için Dinamik Bayes Ağları (DBA) ve Destek Vektör Regresyonu (DVR) kullanılarak, performansları karşılaştırılmıştır. Simüle veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda DVR algoritmasının daha güçlü performans gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinamik Bayes Ağları, Destek Vektör Regresyonu, Zaman Serisi tahmini

THERMAL ANALYSIS OF A MARINE LNG TANK**Alihan CAMBAZ**

SU Ar-Ge Dizayn ve Mühendislik A.Ş.

– ORCID ID: 0000-0001-6632-978X

Yasin Furkan GORGULU

Istanbul Health and Technology University

– ORCID ID: 0000-0002-1828-2849

Halit ARAT

Kutahya Dumlupınar University

ORCID ID: 0000-0002-6634-2535

ABSTRACT

The utilisation of natural gas as a source of energy is gaining popularity. Every year, new reserves are discovered, and there is now considerably more gas being discovered than is being consumed globally. Moreover, new sources are discovered about four times as much gas as it is consumed for every year. However, much of the world's gas reserves are spread out far from major consumption centres. As a result, gas transportation and storage are required. Liquifying the gas at cryogenic temperatures reduces its volume by more than 600 times, making storage and transportation much easier. In this study, thermal analyses were made on the LNG tank on a marine ship (TSR 18009) named “SELVÅG SENIOR” being constructed by SU Ship Design A.Ş. The analyses have been performed as transient-state and the results are projected for 5-day and 10-day time intervals.

Keywords: Heat flux, LNG tank, thermal analysis, transient-state.

BİR BAKIR ZENGİNLEŞTİRME TESİSİ ATIĞININ KARAKTERİZASYONU VE FARKLI KATI ORANINA SAHİP SÜSPANSİYONLARININ ÇÖKELME ANALİZİ

Burenjargal AMARJARGAL¹, Tuba TAŞDEMİR²

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 0000-0002-5970-9239

² Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 0000-0001-7817-1182

ÖZET

Çöktürme, madencilik ve cevher zenginleştirmede çok yaygın olarak uygulanan bir katı-sıvı ayırma yöntemidir. İyi bir katı-sıvı ayırma performansı için, sulu atığın içindeki katı tanelerin fiziksel, kimyasal ve mineralojik özelliklerinin tespit edilmesi gereklidir. Aynı zamanda katı oranı, çökme hızını etkileyen en önemli parametrelerden biri olup, katı oranının çökelmeye etkisinin belirlenmesi önemlidir. Çalışmada, bir bakır zenginleştirme tesisi atığının karakterizasyonu belirlenmiş ve atığın katı konsantrasyonuna göre çökme davranışı incelenmiştir. %5, %10, %15, %20, %25 ve %30 katı konsantrasyonundaki süspansiyonların serbest çökme deneyleri yapılmıştır. En düşük %5 katı oranına sahip numunenin 7.4 dakikada çöktüğü, en yüksek %30 katı oranına sahip numunenin ise 88 dakika çöktüğü, ayrıca katı oranının artması ile çökme hızının düştüğü belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çöktürme, Atıksu, Bakır atığı.

BİR BAKIR FLOTASYON TESİSİ ATIĞININ ANYONİK FLOKÜLANT İLE SUSUZLANDIRILMASINDA BAZI PARAMETRELERİN ETKİSİ

Burenjargal AMARJARGAL¹, Tuba TAŞDEMİR²

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 0000-0002-5970-9239

² Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 0000-0001-7817-1182

ÖZET

Madencilik işlemleri ve cevherlerin zenginleştirilmesinde çok fazla miktarda su kullanılmaktadır. Prosesler sonucunda oluşan atıksuyun tesislerde yeniden kullanılabilmesi için çöktürme ve filtrasyon gibi yöntemler uygulanmaktadır. Cevher zenginleştirme tesislerinde atıksu yönetimi ve verimli katı-sıvı ayırımı önemli sorunlardan biridir. Genellikle maden atıksularında bulunan ince taneler tiknerlerde, flokülasyon yöntemi ile çöktürülmekte ve temizlenen su, tesiste yeniden kullanılmaktadır. Tiknerlerin kapasitesi ve tesise geri beslenecek suyun miktarı ve berraklığı, flokülasyon yöntemi ile bir araya getirilen tanelerin/flokların çökme hızına bağlıdır. Bu anlamda bir cevher zenginleştirme tesisinde atıksu özelliklerinin ve askıda tanelerin flokülasyon yöntemi ile çökme davranışlarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, bakır zenginleştirme tesisi atığına jar test cihazında flokülasyon deneyleri uygulanmıştır. Deneylerde anyonik flokülant Magnofloc 5250 kullanılmıştır. Flokülant miktarının, karıştırma süresi ve karıştırma hızının flokülasyona etkisi araştırılmıştır. Flokülasyon yönteminin başarısını değerlendirmek için bulanıklık ve çökme hızı değerleri belirlenmiştir. Sonuç olarak, bakır atığı flokülasyonunda, anyonik flokülantın optimum dozajının 20 g/t olduğu bulunmuştur. İyi bir flokülasyon verimi için, karıştırma süresinin 1 dakika ve karıştırma hızının 200 dev/dk olması gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cevher zenginleştirme atıksuyu, flokülasyon, çökme hızı, bulanıklık.

ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞ BİRLİĞİ SÜRECİNDE TEKNOKENTLERİN İNOVASYON FAALİYETLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: MALATYA TEKNOKENT ÖRNEĞİ¹

Doç.Dr.Mustafa Yücel¹, Mustafa Cehti Akbıyık²

¹ İnönü Üniversitesi, 0000-0003-3029-6706

² İnönü Üniversitesi, 0000-0001-7524-8703

Özet

Günümüzde küreselleşme süreci ile bilim ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler, sanayi sektöründe de birtakım değişimleri mecburi kılmıştır. Bu değişimler, piyasa ve pazar koşullarını da etkileyerek bilimsel çalışmalara dayanan ürün, hizmet ve satış süreçlerini zorunlu kılmıştır. Bu doğrultuda üniversite sanayi iş birliği süreci şekillenmiş ve üniversite bünyesinde kurulan teknoparklar, temelde üretilen bilimsel bilginin Ar-Ge, teknoloji ve inovasyon faaliyetleri ile ticari ürünlere dönüştürülerek sanayi sektörüne yön vermeyi amaçlayan kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmada, Malatya Teknokentin uyguladığı inovasyon faaliyetlerine ilişkin firmaların algıları ölçülmek amaçlanmıştır. Çalışma nicel araştırma deseninde tasarlanmıştır. 2019 yılı sonunda başlayan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgının çalışmanın en önemli sınırlılığı oluşturması sebebiyle veri toplama sürecinde Malatya I. ve II. Organize Sanayi Bölgelerinde çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren yalnızca 95 işletmeye anket uygulanabilmiştir. Malatya teknokentin yürüttüğü inovasyon faaliyetlerine olan algının, firmaların çalışan sayısı ve faaliyet sektörlerine göre değişkenlik gösterdiğine yönelik önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Sanayi İş Birliği, Teknokent, İnovasyon.

EVALUATION OF TECHNOKENTS IN TERMS OF INNOVATION ACTIVITIES IN THE UNIVERSITY INDUSTRY COOPERATION PROCESS: THE CASE OF MALATYA TEKNOKENT

Abstract

Today, the developments in the field of science and technology with the globalization process have made some changes compulsory in the industrial sector. These changes have necessitated product, service and sales processes that are based on scientific studies by affecting the market and market conditions. In this direction, the university-industry cooperation process has been shaped, and technoparks established within the universities have been defined as organizations that aim to direct the industrial sector by transforming the scientific knowledge into commercial products with R&D, technology, and innovation activities. In this study, it is aimed to measure the perceptions of companies regarding the innovation activities implemented

¹ Bu çalışma Doç. Dr. M. Mustafa YÜCEL danışmanlığında yürütülen Mustafa Cehti AKBIYIK tarafından yazılan “Üniversite-Sanayi İş Birliği Sürecinde Teknokentlerin, Ar-Ge, Teknoloji ve İnovasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği” isimli yüksek lisans tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

by Malatya Technoparks. The study was designed in a quantitative research design. Because Covid-19 epidemic, which started at the end of 2019 and affected the whole world, constitutes an important limitation for the study, only 95 enterprises operating in various sectors in Malatya 1st and 2nd Organized Industrial Zone could be surveyed. The results indicate that the perception of the innovation activities carried out by Malatya Technoparks varies according to the number of employees and activity sectors of the companies.

Keywords: University-Industry Cooperation, Technocity, Innovation.

BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI**Mustafa YÜCEL ¹, Ceren ÜNLÜKAL ²**¹ İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ORCID ID 0000-0003-3029-6706² Munzur Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, ORCID ID 0000-0001-9997-7310**Özet**

Günümüzde yaşanan yoğun rekabet şartlarında, risk ve risk yönetimi konuları kritik önem taşımaktadır. İşletmelerin, pazarlarda sürdürülebilirlik kazanmaları için risklerini iyi bir şekilde değerlendirip, analiz etmesi gerekmektedir. Özellikle üretim işletmelerinin imalat aşamasında ortaya çıkan hata oranları çok yüksek olup, bu durum işletmeyi hem ekonomik verimsizliğe düşürmekte, hem de müşterilerde güven kaybına zemin hazırlamaktadır. Risklerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan en güvenilir mühendislik tekniklerinden biri olan Hata Türü ve Etkileri Analizi (HTEA) ile proseslerde meydana gelen hatalar, Olasılık, Şiddet ve Keşfedilebilirlik boyutlarında ele alınır. Uzmanlar tarafından belirlenen hata olasılığı, şiddeti ve keşfedilebilirlik değerlerinin birbiri ile çarpılarak elde edilen Risk Öncelik Sayısına (RÖS) göre hatalar önceliklendirilir. Hataların önceliklendirilmesinde HTEA yaklaşımı tek başına yetersiz kalabilir. Beyaz eşya sektöründe faaliyet gösteren bir işletmede oluşan hataların elimine edilerek işletmeye vereceği zararları azaltmak için HTEA tekniğinin yanı sıra Gri İlişkisel Analiz tekniği de uygulanarak RÖS değerleri iki tekniğe göre kıyaslanmış ve aynı RÖS değerlerine sahip olan hatalar birbirinden ayrıştırılmıştır. Bu yaklaşım risk faktörlerine de uygulanmış ve ağırlıklı değerlerin sonuca etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Risk değerlendirme; hata türü ve etkileri analizi; gri ilişkisel analiz

YOĞUN BAKIMDA UYGULANAN ENDOTRAKEAL TÜP TESPİTLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Zuhal Gülsoy

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hastanesi Anestezi Yoğun Bakım Ünitesi

ORCID ID– 0000-0002-6866-5215

GENEL BİR BAKIŞ

ÖZET

Mekanik ventilasyon, herhangi bir nedenden dolayı oksijenlenmesi yeterli olmayan hastalarda, hastanın kendi solunum fonksiyonları ile yeterli oksijenlenme sağlanıncaya kadar, solunum fonksiyonun dışardan özel cihazlar yardımıyla sürdürülmesidir. Endotrakeal entübasyon, yoğun bakım ünitesi gibi kritik bakım alanlarında invaziv mekanik ventilasyon için kullanılan en yaygın erişim yoludur ve bir çok komplikasyona neden olabilir.

Endotrakeal entübasyon sırasında laringeal travma, bronkospazm, hipotansiyon, hipoksemi, hava yolu perforasyonu ve vertebral kolon yaralanması gibi birçok potansiyel komplikasyon görülebilir. Yoğun bakım ünitesinde olduğu gibi tüpün takılı kalma süresi uzadıkça tüpün yerinden çıkmaması için tespit edilmesi çok önemli hale gelir. Endotrakeal tüp (ET) yerleştirilmesinden sonraki en önemli ve en çok görülen komplikasyonlardan biri, plansız ekstübasyondur. Plansız ekstübasyon mortalite ve morbitide artışa neden olabilir.

Plansız ekstübasyonu engellemenin en iyi yolu tüp tespitinin doğru yapılmasıdır. Mevcut klinik uygulamada yapışkan veya bez bantlar ve endotrakeal tüp tutturma cihazları dahil olmak üzere ET'leri sabitlemek için çeşitli yöntemler vardır. Kullanılan farklı ET sabitleme tekniklerinin birbirinden farklı bir takım avantaj ve komplikasyonları vardır. ET tespitinde sıklıkla kullanılan yapışkan bantlara bağlı cilt yaralanması ve alerji, her hasta ve yaş grubunda görülebilen komplikasyonlardan biridir. Ticari amaçlı ET tespit araçları plastik, kauçuk, silikon gibi farklı malzemelerden üretilmektedir. Sert malzemeden yapılan ve esnek olmayan tespit araçları, yumuşak doku üzerinde basınç ve sürtünmeye neden olarak, doku bütünlüğünün bozulmasını kolaylaştırır. Ticari ET sabitleme yöntemi ve yapışkan bantı karşılaştıran bir çalışma, ticari cihazların ticari olmayan cihazlara göre yüze daha fazla basınç uyguladığını ve ticari ET tutucuların ET'nin ağzın bir tarafından hızlı ve güvenli hareketine izin verdiği sonucuna ulaşmıştır. ET tespit yöntemlerinin üretildiği malzemeyle alakalı olarak enfeksiyon riskini arttırabileceğine yönelik düşünceler de vardır. ET tespitinde kullanılan yapışkan bandın ağız sekresyonları ile kontaminasyonu sonucu patojen mikroorganizmaların çoğalması için ortam hazırladığı ve enfeksiyon riskini arttırdığı ifade edilmektedir. Ayrıca pamuk bantlar da çok sıkı bağlanırsa venöz dönüşün engellenmesiyle ilgili sorunlara neden olabilirler.

Yoğun bakım hemşirelerine, entübe yoğun bakım hastaları için ölümcül olabilecek ekstübasyon gibi çeşitli komplikasyonların görülmemesi/azaltılması açısından hasta için güvenli ve hastaya en uygun ET tespit yönteminin seçimi, hastanın izlem ve bakımı konusunda büyük sorumluluklar düşmektedir.

Bu derleme ile hasta bakım kalitesinin artması, hasta güvenliği ve hasta konforunun artması, morbidite ve mortalite oranlarının azaltılması için ET'ün tespit edilme yöntemlerine ve ET tespitinin önemine vurgu yapmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endotrakeal tüp yespit yöntemi, plansız ekstübasyon, yapışkan bant, endotrakeal tüp tutucusu, yoğun bakım hemşiresi,

YAPAY ZEKA, YOĞUN BAKIM VE HEMŞİRELİK

Dr. Zuhâl Gülsoy

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hastanesi Anestezi Yoğun Bakım Ünitesi

ORCID ID – 0000-0002-6866-5215

ÖZET

Yapay zeka, insan aklına özgü olan bilgilenme, düşünme, algılama, görme, ve karar verme gibi özelliklerle donatılmış bilgisayar biliminin bir koludur. Günümüzde yapay zeka, Siri, Google Asistan gibi kişisel asistanlar başta olmak üzere birçok biçimde günlük hayatımıza girmiştir. Bir çok alanda kullanılan yapay zekanın kullanım alanlarından biride hemşireliktir.

Sağlık teknolojilerini yoğun biçimde kullanması kaçınılmaz olan alanlardan biride hemşireliktir. Hastaya bakım verebilmek için, hastanın gereksinimlerini belirleyen, bütüncül bir yaklaşımla hasta önceliklerini belirleyen, uygulamaları planlayan, tıbbi malzemenin nerede ve ne zaman kullanılacağına karar veren hemşireler, yapay zekayı elde ettiği verileri anlamlandırıp analiz etmek, hemşirelik tanısı koymak, bakımı uygulamak ve sonucu tahmin etmekte kullanabilirler.

Son zamanlarda sıklıkla konuşulan robot hemşireler yeni iş kollarının açılmasına vesile olabilir. Yapay zeka ile birlikte robot hemşirelerin kullanımının yanında farklı olarak robotlar ile birlikte çalışmak ve robotları yönetmek gibi yeni iş kollarına ihtiyaç olacaktır. Robot hemşirelerin çoğunlukla rutin işlerde kullanılarak iş gücü ihtiyacını azaltacağı tahmin edilmektedir.

Hastaların mekanik ventilatörden ayrılacağı zamanı doğru bir şekilde tespit etmek, entübasyon zamanına karar vermek, mortalite, sepsis ve inme gelişme ihtimallerini belirlemek, basınç yarası oluşma riski yüksek hastaları belirleyerek hemşirelik bakımının doğru yönlendirilmesini sağlamak, ağrının doğru değerlendirilmesi ve eğitimi için yöntem geliştirmek, hipotansiyon, elektrokardiyogramlarda ST segment değişiklikleri ve diğer aritmiler oluşumu gibi klinik süreci bozabilecek durumları önceden tespit edip uyarı verebilmek, hasta verilerini kişiselleştirerek hastaya en uygun zamanda doğru klinik müdahaleye karar vermek ve deliryumu erken tanımaya yardımcı olmak, gibi daha iyi sağlık hizmeti sunmanın ve iyi uygulama kılavuzları oluşturmak yapay zeka sayesinde mümkün olmuştur.

Tıbbi yapay zekanın gelişiminde ana hedef, sağlık çalışanlarını günlük görevlerinde desteklemek yani klinik tanı koymada, terapötik kararlar vermede ve sonucu tahmin etmede hata oranlarını azaltmak, hasta güvenliğini artırmak, acil oluşabilecek komplikasyonları erken bildirmek böylece hastaya müdahale için gerekli tedbirlerin alınmasına yardımcı olmaktır.

Bu derleme, sağlık alanında özellikle yoğun bakım ünitelerinde ve bu alanların vazgeçilmez bir parçası olan hemşirelerin yapay zeka ve teknolojik gelişmeleri takip edebilmelerinin önemine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Yapay zeka, hemşirelik, yoğun bakımda, teknoloji

KABAK ÇEKİRDEKLERİNİN YAĞ İÇERİKLERİ VE YAĞ ASİDİ KOMPOZİSYONLARI ÜZERİNE KAVURMA İŞLEMİNİN ETKİSİ

Nurhan USLU

Selçuk Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-1392-8604

Mehmet Musa ÖZCAN

Selçuk Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-5024-9512

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Casperita, Spark ve Carnival kabak çekirdeklerinin yağ içerikleri ve yağ asidi kompozisyonları üzerine geleneksel (120°C) ve mikrodalga (720W) kavurmanın etkisinin belirlenmesidir. Kavurma işlemi sonrası kabak çekirdeklerinin nem içerikleri Carnival çeşidi için %5,67'den %2,57-2,91'e; Casperita çeşidi için %6,97'den %3,62-3,31'e; Spark çeşidi için %6,40'tan %3,77-3,32'ye düşüş göstermiştir. Birçok sağlık sorununa karşı koruyucu etkisi olan kabak çekirdeği, önemli bir yağ kaynağıdır. Casperita çekirdeklerinin yağ içeriklerinin, diğer çeşitlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca geleneksel yöntemle kavrulmuş çekirdekler, mikrodalga fırında kavrulmuş örneklerle göre daha fazla yağ içermektedir. Kabak çekirdeklerinin yağ içerikleri Carnival çeşidi için %36,77'den %39,72'ye; Casperita çeşidi için %39,33'den %41,09'a; Spark çeşidi için %33,89'dan %36,63'e artış göstermiştir. Linoleik asit, Carnival (%52,68-53,98), Casperita (%52,34-55,37) ve Spark (%52,04-53,74) çeşitlerine ait yağların major yağ asididir, bunu oleik asit (%32,49-33,77; %31,42-31,49; %33,24-34,55), palmitik asit (%8,20-8,53; %7,78-8,74; %8,14-8,38) ve stearik asit (%4,09-4,16; %4,59-4,65; %3,88-4,00) izlemiştir. Bu yağ asitlerinin yanı sıra az miktarda miristik, araşidik, linolenik ve behenik asitler tespit edilmiştir. Carnival ve Spark tohum yağlarının yağ asidi kompozisyonları üzerine kavurma işleminin etkileri ile ilgili olarak önemli bir farklılık elde edilmemiştir. Ancak Casperita tohum yağı için mikrodalga kavurma işleminden sonra özellikle major yağ asitlerinde minor farklılıklar gözlenmiştir. Casperita çekirdeği yağının, oleik asit (%31,42'den %33,20'ye) ve palmitik asit (%7,78'den %8,74'e) içeriklerinde artış; linoleik asit (%55,37'den %52,34'e)

miktarında düşüş bulunmuştur. Sonuç olarak, farklı çeşitlere ait kabak çekirdeğinin yağ içeriği üzerine geleneksel kavurmanın; örneklerin yağ asidi kompozisyonları üzerine ise mikrodalga kavurmanın daha fazla etki gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kabak çekirdeği, kavurma, yağ içeriği, yağ asidi kompozisyonu

EFFECT OF ROASTING PROCESS ON OIL CONTENTS AND FATTY ACID COMPOSITIONS OF PUMPKIN SEEDS

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the effect of conventional (120°C) and microwave (720W) roasting on oil contents and fatty acid compositions of Casperita, Spark and Carnival pumpkin seeds. The roasting process caused a decrease in moisture contents from 5.67% to 2.57-2.91% for Carnival seeds; from 6.97% to 3.62-3.31% for Casperita seeds; from 6.40% to 3.77-3.32% for Spark seeds. Pumpkin seeds are significant source of oil, which has protective effect on several health problems. It can be seen that the oil contents of Casperita seeds were higher than other varieties. In addition, seeds roasted in conventional oven contained higher oil than the samples roasted in microwave oven. The oil contents of seeds increased from 36.77% to 39.72% for Carnival seed; from 39.33% to 41.09% for Casperita seed; from 33.89% to 36.63% for Spark seed. Linoleic was the main fatty acid of Carnival (52.68-53.98%), Casperita (52.34-55.37%) and Spark (52.04-53.74%) seed oils, followed by oleic acid (32.49-33.77%, 31.42-31.49%, 33.24-34.55%, respectively), palmitic acid (8.20-8.53%, 7.78-8.74%, 8.14-8.38%, respectively), and stearic acid (4.09-4.16%, 4.59-4.65%, 3.88-4.00%, respectively). In addition to these fatty acids, myristic, arachidic, linolenic and behenic acids were detected in minor amounts. Regarding to the effects of roasting process on fatty acid compositions of Carnival and Spark seed oils, no significant differences were obtained. However, for Casperita seed oil, a minor difference was observed in especially main fatty acids after microwave roasting process. There was an increase from 31.42% to 33.20% for oleic and from 7.78% to 8.74% for palmitic acid amounts; a decrease from 55.37% to 52.34% for linoleic acid content of Casperita seed oil. It could be concluded that conventional roasting had a significant effect

on the oil contents of the pumpkin seeds belonged to different varieties, and also microwave roasting showed a significant effect on the fatty acid compositions of the samples.

Keywords: Pumpkin seed, roasting, oil content, fatty acid composition

COVID-19 VE HUZUREVLERİ

Merve VİCİR

Pamukkale Üniversitesi -Orsid No: 0000-0002-1453-1254

İlgün ÖZEN ÇINAR

Pamukkale Üniversitesi- Orsid No: 0000-0001-5774-5108

Özet

SARS ailesine mensup Covid-19 virüsü tüm dünyanın hayatına girmesinden bu yana pek çok alanda zorluklar oluşturmuştur. Pandemi süreci ile birlikte özellikle sağlık alanında yeni görüşler ve girişimler meydana gelmiştir. Sağlığı korumaya yönelik yapılan önlem ve uygulamalar ile pandeminin etkileri azaltılmaya çalışılmıştır. Fiziksel, sosyal, psikolojik, ekonomik olarak değişim yaşayan ve kırılgan gruplar içinde yer alan yaşlılarda covid 19 sürecinden olumsuz etkilenen gruplardan biridir.

Tüm dünyada ve ülkemizde yaşanan nüfus zaman içerisinde artmıştır ve artmaya da devam etmektedir. Bu artışa paralel olarak huzurevlerine duyulan ihtiyaç ve huzurevlerinde bakım alan kişi sayısı da artış göstermiştir. Özellikle bazı ülkelerde Covid-19 pandemisi sürecinde huzurevlerinde ciddi ölüm sayıları bildirilmiştir. Bu durum huzurevleri için alınacak önlemler ve yapılacak girişimler konusunun önemini ortaya koymaktadır. Birçok huzurevi bu süreç içinde personel, kaynak ve test açısından problem yaşamıştır. Özellikle bakımda önemli rol oynayan hemşirelerin eksikliği oldukça düşündürücü bir konudur. Huzurevleri pandemi sürecinde tam bir kapanma durumu yaşasalar da asemptomatik personeller bulaş için kaynak oluşturmaktadır. Ayrıca kronik hastalıkların varlığı ve fizyolojik değişikliklerden kaynaklı immün sistem yetersizliğinden dolayı yaşlıların Covid-19 açısından riski daha da artmaktadır. Covid-19 hastalık seyrini yaşlılar açısından iyi bilmek daha iyi bakım sağlamanın kilit noktasıdır. Huzurevlerinde yaşayan yaşlıların Covid 19 sürecinde yaşadığı sorunların, gereksinimlerin belirlenmesi önemlidir ve bu konuda yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır.

Pandemi sürecinde huzurevleri toplu yaşanan alanlardan biri olarak daha yüksek enfeksiyon riski ve olumsuz sonuçların oluşmasına açıktır ve daha fazla önlem alınması ve bakımın sağlanması gereken yerlerdir. Daha iyi bakım ile birlikte huzurevlerinde ölüm oranlarının düştüğü çalışmalarla gösterilmektedir. Huzurevlerinde çalışanların bakım kalitesini yükseltmeleri Covid 19 açısından önemlidir. Özellikle bakımda önemli rolü üstlenen hemşirenin huzurevlerinde Covid 19 sürecini iyi bilmesi ve uygulaması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, huzurevi, Yaşlı bakım merkezleri, Yaşlı sağlığı

Abstract

The Covid-19 virus, a member of the SARS family, has created difficulties in many areas since it entered the life of the whole world. Along with the pandemic process, new views and initiatives have emerged, especially in the field of health. Efforts were made to reduce the effects of the pandemic with measures and practices aimed at protecting health. The elderly, who are among the vulnerable groups who experience physical, social, psychological and economic changes, are one of the groups that are adversely affected by the covid 19 process.

The aging population all over the world and in our country has increased over time and continues to increase. Parallel to this increase, the need for nursing homes and the number of people receiving care in nursing homes have also increased. Especially in some countries, serious deaths have been reported in nursing homes during the Covid-19 pandemic. This situation reveals the importance of the measures to be taken and initiatives to be taken for nursing homes. Many nursing homes experienced problems in terms of personnel, resources and testing during this process. Especially ,the lack of nurses, who play an important role in care, is a very thought-provoking issue. Although nursing homes are in a state of complete closure during the pandemic process, asymptomatic personnel constitute a source for transmission. In addition, the risk of the elderly in terms of Covid-19 increases due to the presence of chronic diseases and immune system insufficiency due to physiological changes. Knowing the COVID-19 disease course for the elderly is key to providing better care. It is important to determine the problems and needs of the elderly living in nursing homes during the Covid 19 process and there is a need for studies on this subject.

During the pandemic, nursing homes are open to a higher risk of infection and negative consequences, as one of the areas where people live collectively, and they are places where more precautions and care should be taken. Studies show that mortality rates in nursing homes have decreased with better care. It is important in terms of Covid 19 that the nursing home workers improve the quality of care. It is important that the nurse, who plays an important role in care, knows and applies the Covid 19 process well in nursing homes.

Keywords: Covid-19, Nursing home, Elderly care centers, Elderly health

PHYSICAL AND MENTAL TREATMENT OF TŌJI AND LOCAL TOURISTIC STRATEGY IN BEPPU

Miho Tsukamoto

Kyoto University of Foreign Studies, Japan

Abstract:

Beppu hot spring provides medical treatment as well as comfort visitors and mental easiness for many years. This paper studies hot spring in Beppu and Tōji, medical treatment in hot spring, and investigates how people's visit to Beppu has changed with Tōji, and how Beppu Tourism Office tries to regain visitors in Beppu. In this paper, firstly, hot spring history in Beppu will be explained especially focusing on Beppu Hattou (eight major hot springs) and Jigoku Meguri (eight major hell hot spring tours). Secondly, Tōji, a long-residential hot spring with the purpose of medical treatment along with the information about chemical efficacy of hot springs will be analyzed. Then, finally, the change of the long-stay type to short-stay Onsen programs with the combination of multiplex tourism resources will be focused along with the decrease of Onsen or hot spring visitors. It is concluded that Tōji is not only physically and mentally cure people but also bring people mental easiness and release them from their stressful life. All in all, it can be concluded that because Onsen is involved in people's life in Beppu and keep local people united in the community. Tōji's attraction is shown when local people try to create the new type of Onsen program so as to keep their traditional way of Tōji.

Keywords: Hot spring, Tōji, Treatment.

YÜZEY AKTİF MADDELERİN ÇEŞNİ ADHEZYON ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Elif Kaplan

Eti Gıda Ar-Ge Merkezi, Yıldız Teknik Üniversitesi

– 0000-0003-0018-1238

Serdar Maraşlı

Eti Gıda Ar-Ge Merkezi

- 0000-0002-5044-0595

Doç. Dr. Ömer Said Toker

Yıldız Teknik Üniversitesi

- 0000-0002-7304-2071

Esra Akdeniz

Yıldız Teknik Üniversitesi

– 0000-0002-2346-0662

Mustafa İpek

Eti Gıda Ar-Ge Merkezi

- 0000-0002-7050-260X

ÖZET

Çeşnilendirme, farklı görünüm ve aroma kazandırılması için gıdalarda yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır. Çeşnilendirme ürünün görünümünü, lezzetini, beğenisini ve genel kabul edilebilirliğini önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Ürünün çeşnilendirilmesinde kullanılan madde miktarı son üründe arzu edilen lezzet, uygulama yöntemi ve çeşni maddesinin temas ettiği yüzeylerde göstermiş olduğu yapışma affinitesine bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Gıda yüzeylerine eklenen çeşni maddeleri üretim, paketlenme, depolama ve sevkiyat gibi birçok noktada zayıf tutunma nedeni ile tüketiciye ulaşana kadar kayba uğrayabilmektedir. Bu çalışma kapsamında, model bir gıda sisteminde çeşni maddesinin adhezyon kuvvetlerini arttırmak için yöntem geliştirilmesi amaçlanmış olup, model gıda olarak atıştırılabilir bir gıda maddesi olan kraker kullanılmıştır. Çubuk kraker yüzeyine eklenen püskürtme yağına belirlenen konsantrasyonlarda (1.00-3.00 g/100 mL) lesitin ilave edilerek yağlı kraker yüzeyi ile çeşni maddesi arasındaki adhezyon kuvvetleri incelenmiştir. Oluşan adhezyon kuvvetlerinin ölçümü için, çeşnilendirilmiş krakerler titreşimli elekte 80 rpm devirde 1 dakika boyunca mekanik etkiye maruz bırakılmıştır. Dökülen toz partiküllerin miktarına bağlı olarak adhezyon ölçümü çalışılmıştır. 0.00 (Kontrol), 1.00, 2.00 ve 3.00 g/100 mL lesitin içeren yağ örneklerinde adhezyon ölçümleri sırasıyla adhezyon ölçümleri sırasıyla %37.43, % 53.57, %52.87 ve %43,70 olarak saptanmıştır. Püskürtme yağına lesitin ilavesi çeşni maddesi ve yağlı kraker yüzeyi arasındaki adhezyon kuvvetlerini önemli derecede etkilemiştir ($p < 0,05$).

Adhezyon ölçüm sonuçlarına göre, lesitin ilavesiyle çeşni maddesine ait kayıplar %25.84 oranında azaltılabilmektedir. Bununla birlikte, lesitin ilavesi çubuk krakerin su aktivitesi ve nem içeriğini önemli derecede etkilerken ($p < 0,05$), sertlik üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Püskürtme yağına lesitin ilavesi ile yağın gıda yüzeyindeki davranışının değişebildiği ve bu değişikliğin de ilave edilen çeşni maddelerinin yağlı yüzeylerde tutunmasına olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : adhezyon, tutunma, çeşni, aromatik bileşen, emülgatör.

EFFECT OF SESAME AND GARLIC SPICY MIX ON HYPERTENSIVE SUBJECTS**K.R.Padma**

Assistant Professor, Department of Biotechnology, Sri Padmavati Mahila VisvaVidyalayam
(Women's) University, Tirupati, AP. (Corresponding author)

K.R.Don

Reader, Department of Oral Pathology and Microbiology, Sree Balaji Dental College and
Hospital, Bharath Institute of Higher Education and Research (BIHER) Bharath University,
Chennai, Tamil Nadu, India

Abstract

Back ground: Hypertension is the main reason of deaths and ranks next to diabetes amongst the chronic diseases. High blood pressure or hypertension is the generally occurring public health problem and often referred to as a silent killer. Hypertension and atherosclerosis are primarily responsible for cardiovascular diseases globally. Drug remediationsolely might not be passable enough for treatment of either the hypertension or atherosclerosis without the involvement of any dietary management.

Methodology: Nevertheless sesame and garlic mix become avital part in course of the cardiovascular disease therapy. Since sesame seeds have shown to have good nutritious source of manganese, calcium, iron and certain vitamins as well as dietary fibre which helps to delay the coronary heart disease by limiting the oxidation of LDL cholesterol and thereby reduce blood pressure.

Results and discussion: The results shows that in both the groups i.e., control and experimental groups significant difference was observed in total cholesterol, VLDL and triglyceride and no significant difference observed in HDL and LDL. Similarly garlic has also shown beneficial effects on hypertension. From the results it was evident that there was a decrease in blood pressure and lipid profiles after supplementation.

Conclusion: In total it can be concluded that sesame and garlic spicy mix effectively reduces blood pressure levels and blood cholesterol levels. On the whole it can be concluded that the sesame and garlic spicy mix have much medicinal importance and can be used effectively in the reduction of blood pressure and hypertension as well as subsequently blood cholesterol

levels and thereby prevent cardiovascular diseases. Therefore the present study was undertaken to see the effect of sesame and garlic spicy mix powder in lowering the blood pressure.

Keywords: Sesame seeds, Drug remediation, cardiovascular diseases, Hypertension.

ATIK SULARDAN SİPROFLOKSASİN GİDERİMİNDE BaZrO₃/KİTOSAN KULLANIMI

Arş. Gör. Dr. Şeyda Karadirek

Yalova Üniversitesi

– 0000-0002-8691-0712

Büşra Turan

Yalova Üniversitesi

-0000-0003-1083-4300

Doç. Dr. Pelin Demirçivi

Yalova Üniversitesi

– 0000-0002-1068-9310

ÖZET

Florokinolon grubu antibiyotikler insan ve hayvan tedavilerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İkinci nesil florokinolon antibiyotiklerin bir üyesi olan siprofloksasin, hem insan hem de veterinerlik tedavilerinde en sık kullanılan antibiyotiklerden biridir. Siprofloksasin, ilaç endüstrisi atık sularının yanı sıra, hastane ve belediye atık sularında da bulunmaktadır. Siprofloksasinin atıksu arıtma sistemlerinden su kaynaklarına geçişi önlenmediğinde sinir sistemi, kalp ve kan hücreleri üzerinde toksik etkisi gözlemlenebilir. Bu nedenle siprofloksasinin atıksulardan uzaklaştırılması insan ve çevre sağlığı açısından oldukça önemlidir. Daha önce yapılan çalışmalarda atıksulardan siprofloksasin giderimi için fotokatalitik degradasyon, katalitik ozonlama, fotokimyasal oksidasyon, elektro-koagülasyon, elektro-Fenton, biyodegradasyon ve adsorpsiyon prosesleri yürütülmüştür. Bu yöntemler arasında adsorpsiyon düşük maliyetli, toksik maddelere karşı duyarsız ve kolay uygulanabilir olması nedeniyle en çok tercih edilen yöntemdir. Bu çalışmada, atıksulardan siprofloksasin giderimi için BaZrO₃/kitosan kompoziti adsorban olarak kullanılmıştır.

Baryum zirkonat (BaZrO₃), elektronik ve yapısal özellikleri nedeniyle değerli bir kübik yapılu perovskittir. Uygun katkı malzemeleriyle iyi bir elektronik ve iyonik iletken olarak kullanılabilirler. Çok yüksek mekanik dayanıma, çok düşük ısıl genleşme katsayısına, yüksek

erime noktasına (2600°C), ısı ve kimyasal kararlılığa sahiptir. Baryum zirkonat, transesterifikasyon katalizörü, fotokatalizör, sinterleme işleminde refrakter malzeme, nem izleme sensörü, UV ışık yayan diyot gibi malzemelerin üretiminde oldukça yaygın olarak kullanılmıştır. Baryum zirkonatin yapısında bulunan reaktif oksijen gruplarından dolayı adsorpsiyon özelliğine sahiptir. İçerdiği (-NH₂) ve hidroksil (-OH) grupları nedeniyle kitosan adsorpsiyon proseslerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada hidrotermal indirgeme yöntemiyle sentezlenen baryum zirkonatin yapısına kitosan katılmasıyla birlikte adsorpsiyon özellikleri iyileştirilmiştir. BaZrO₃/kitosan kompozit sentezi ve adsorpsiyon özelliklerinin incelenmesi ilk kez çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : siprofloksasin, BaZrO₃, kitosan, adsorpsiyon.

